

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžso/43/2016
Identifikačné číslo spisu: 1013201128
Dátum vydania rozhodnutia: 30.05.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1013201128.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Violy Takáčovej, PhD. v právnej veci žalobcu I.. Z.. N. R., Z., bytom Š. XX, H., právne zastúpeného advokátskou kanceláriou URBÁNI & Partners s. r. o, so sídlom Skuteckého 17, Banská Bystrica, proti žalovanej Sociálnej poisťovni - ústrediu, so sídlom Ul. 29. augusta 10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 12317-3/2013-BA zo dňa 22. marca 2013, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/156/2013-98 zo dňa 28. októbra 2015 takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/156/2013-98 zo dňa 28. októbra 2015 m e n í tak, že rozhodnutie Sociálnej poisťovni, ústredia č. 12317-3/2013-BA zo dňa 22. marca 2013 z r u š u j e a v e c v r a c i a žalovanej na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Žalovaná j e p o v i n á nahradiť žalobcovi trovy konania, pozostávajúce z hotových výdavkov vo výške 12,10 eur a z trov právneho zastúpenia vo výške 175,03 eur na účet Advokátskej kancelárie URBÁNI & Partners s. r. o, do tridsiatich dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 2S/156/2013-98 zo dňa 28.10.2015 zamietol žalobu o preskúmanie rozhodnutia žalovanej č. 12317-3/2013-BA zo dňa 22.03.2013, ktorým táto zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Trnava č. 700-041288512-GC04/12 zo dňa 26.09.2012. Týmto prvostupňovým správnym rozhodnutím pobočka Sociálnej poisťovne predpísala žalobcovi ako samostatne zárobkovo činnnej osobe za obdobie od januára 2004 do decembra 2008 poistné na nemocenské poistenie v sume 515,36 eur, poistné na starobné poistenie a príspevky na starobné dôchodkové sporenie v sume 2.607,84 eur, poistné na invalidné poistenie v sume 852,99 eur a poistné do rezervného fondu solidarity v sume 626,60 eur, spolu v sume 4.602,80 eur.

V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že žalobca v relevantnom období bol v zmysle zákona č. 200/1994 Z. z. o Komore reštaurátorov a o výkone reštaurátorskej činnosti osobou oprávnenou na

výkon reštaurátorskej činnosti na základe jeho zápisu do Komory reštaurátorov, jeho činnosť pritom nebola činnosťou znalca a tlmočníka, ktorú by vykonával podľa osobitného predpisu, v konaní pred štátnym orgánom a orgánom, na ktorý prešli úlohy štátnych orgánov a nebol ani osobou v pracovnom pomere, na výkon ktorej by bol povinný mať oprávnenie podľa osobitného predpisu. Nesúhlasil s argumentom žalobcu, že za SZČO ho v rozhodnom období nebolo možné považovať z dôvodu, že na výkon jeho činnosti reštaurátora nebola potrebná registrácia v súlade so živnostenským zákonom, teda že činnosť reštaurátora nemožno považovať za živnosť. Z hľadiska posúdenia postavenia žalobcu ako SZČO pre potreby sociálneho poistenia bola táto skutočnosť právne irelevantná. Zákon o živnostenskom podnikaní sa na posúdenie uvedenej otázky nevzťahoval. Rovnako nie je právne významná skutočnosť, že reštaurátorská činnosť je slobodným povoláním a že jej kategorizácia je príbuzná s profesiami ako sochár, maliar, umelecký grafik a výtvarník. Možno len súhlasiť so žalovaným, že zákon č. 461/2003 Z. z. nerozlišuje charakter činností podľa toho, či ide o činnosť slobodného povolania, živnosti, či iného spôsobu samostatnej zárobkovej činnosti alebo podnikania. Definícia SZČO pre potreby sociálneho poistenia je uvedená v § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z.. Žalobca vykonával činnosť determinovanú sústavnosťou, samostatnosťou a za účelom dosiahnutia zárobku, pričom jeho činnosť tiež spĺňala kritériá v zmysle § 5 písm. c/ zákona. Preto podľa názoru krajského súdu mal byť bez pochybností v rozhodnom období v súlade s právnymi predpismi pre potreby sociálneho poistenia považovaný za SZČO. Za súčasného splnenia zákonného predpokladu, že jeho príjem zo samostatnej zárobkovej činnosti bol vyšší ako 12-násobok v zákone uvedeného vymeriavacieho základu, bol žalobca ako SZČO povinne nemocensky poistenou osobou. Ako povinne nemocensky poistená osoba bol žalobca tiež povinne dôchodkovo poistenou osobou. Bol preto povinný platiť poistné na nemocenské poistenie a dôchodkové poistenie. Uviedol, že žalobca okrem toho, že v rozhodnom období vykonával samostatnú zárobkovú činnosť, bol tiež zamestnancom. Preto v súlade so zákonom č. 461/2003 Z. z. poistné na nemocenské a dôchodkové poistenie sa v jeho prípade platilo prioritne z vymeriavacieho základu dosiahnutého z výkonu činnosti zamestnanca. Keďže však vymeriavací základ žalobcu ako zamestnanca nepresiahol hranicu vymeriavacieho základu úhrne mesačne najviac podľa zákona, bol tiež povinný platiť poistné z vymeriavacieho základu z príjmu z činnosti SZČO, a to do dosiahnutia uvedenej zákonom ustanovenej hornej hranice. Prvostupňový správny orgán pri predpísaní poistného zohľadnil skutočnosť, že žalobca bol v rozhodnom období jednak zamestnancom a tiež SZČO, a v tomto ohľade mu bol upravený i vymeriavací základ na platenie poistného na nemocenské poistenie a dôchodkové poistenie. Dodal, že žalobca tým, že za obdobie január 2004 až december 2008 neplatil poistné, čo medzi účastníkmi nebolo sporné, vznikol mu dlh na sociálnom poistení vo výške, ktorú správne orgány vyčíslili v preskúmaných rozhodnutiach. K žalobcom namietaným nedostatkom odôvodnenia prvostupňového rozhodnutia, krajský súd konštatoval, že odvolaním napadnuté rozhodnutie ako celok nie je nepreskúmateľné. Z pohľadu účastníka konania by mohlo každé správne rozhodnutie, najmä pokiaľ nie je stotožnený s jeho výrokom, vykazovať vyššie kvalitatívne i kvantitatívne parametre z aspektu minimálnych nárokov na preskúmateľnosť rozhodnutia. Napadnuté rozhodnutie nepovažoval za rozhodnutie, ktorým by bol porušený § 47 ods. 3 správneho poriadku. Krajský súd bol toho názoru, že odôvodnenie rozhodnutia žalovaného v kontexte s prvostupňovým rozhodnutím poskytuje dostatočný základ na jeho vecné preskúmanie. Prvostupňové rozhodnutie v porovnaní s rozhodnutím o odvolaní považoval krajský súd za menej adresné, neobsahujúce dostatočné odborné argumenty vysvetľujúce právny názor správneho orgánu, ale bola z neho zrejماً primárna podstata predmetu konania - výpočet dlžného poistného za predmetné obdobie. Naproti tomu až žalovaný sa vo svojom rozhodnutí zaoberal právnym posúdením a hodnotením skutkového stavu vyplývajúceho z konania, pričom nepovažoval za chybu, že sa už nezaoberal výpočtom dlžného poistného. Len preto, že odvolací orgán v uvedenej časti poukázal na odôvodnenie rozhodnutia orgánu prvého stupňa, nemožno podľa názoru krajského súdu odôvodnenie považovať za nepreskúmateľné. Poukázal na to, že nie je nevyhnutné, aby sa odvolací správny orgán zaoberal každou vznesenou námietkou samostatne, pokiaľ z jeho rozhodnutia je zrejmé, na základe čoho dospel k právnemu záveru a uvedené z napadnutého rozhodnutia jednoznačne vyplýva.

Proti rozsudku krajského súdu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Namietal, že ohľadne právne identickej veci (len za iné obdobie) Krajský súd v Bratislave v konaní sp. zn. 1S/154/2013 rozhodol v prospech žalobcu a uznal nezákonnosť rozhodnutia a postupu žalovaného, a to najmä pre to, že sa žalovaný dostatočne nevysporiadal so skutkovým stavom a vo svojom rozhodnutí nereflektoval

námietky žalobcu. Poukázal na ustanovenie § 5 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom k 31.07.2006, podľa ktorého žalobca nespadá ani do jednej z kategórií uvedených pod písmenom a/ až f/. Členstvo v Komore reštaurátorov nie je „oprávnením podľa osobitného predpisu“, pretože reštaurátorská činnosť je druhom výtvarnej činnosti, ktorú môže žalobca vykonávať titulom svojho vzdelania (Mgr. Art. a tiež ArtD.) a nejde o oprávnenie majúce povahu takého oprávnenia, ako je napríklad výkon advokácie, čo by spadalo podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z.. U žalobcu ide len o výtvarnú činnosť, ktorá sa tým, že sa zaregistroval do Komory vo svojej podstate nezmenila. Zápisom do Komory nedošlo k zmene povahy činnosti vykonávanej žalobcom ako umelcom (výtvarníkom), a preto je nelogické, aby práve týmto okamihom začal byť posudzovaný na účely sociálneho poistenia za samostatne zárobkovo činnú osobu. Uviedol, že príslušníci slobodných povolání získali až novelou zákona od 01.01.2012 na účely sociálneho poistenia postavenie samostatne zárobkovo činných osôb a umelci budú platiť z aktívnych príjmov odvody do Sociálnej poisťovne od júla 2013 (umelcom je aj výtvarník, ktorým je žalobca) a až od tohto obdobia sa stotožnil so závermi krajského súdu, ktoré však s ohľadom na právne predpisy platné do roku 2011 nepovažoval sú právne akceptovateľné. Krajský súd sa vo svojom rozsudku nijako nevyposriadal s tým, prečo žalovaný predpísal predmetnú povinnosť žalobcovi až 26.09.2012 spätne od roku 2004. Konal len spôsobom, ktorým rešpektoval stanoviská žalovaného a jeho vlastný postup. Uviedol, že sa stotožňuje so stanoviskom žalovanej, uverejnenom na jej webovom sídle, že od 01.01.2004 sa za SZČO nepovažujú osoby, ktoré vykonávajú umeleckú činnosť, alebo inú tvorivú činnosť na základe autorského zákona mimo pracovnoprávných a obdobných vzťahov a osoby, ktoré vykonávajú nezávislé povolanie alebo činnosť. Osoba v postavení žalobcu nemá postavenie SZČO a nemá povinnosť predložiť výpis daňového priznania ani prihlásiť sa na povinné poistenie. Je tu len možnosť (nie povinnosť) využiť dobrovoľné poistenie a poistné si platiť sám, čo má oporu v právnej úprave, pretože podľa § 3 zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní živnosťou nie je využívanie výsledkov duševnej tvorivej činnosti ich autormi. Nakoľko žalovaný prišiel s celkom odlišným výkladom postavenia žalobcu až v roku 2012 a po celý ten čas od roku 1998 až do roku 2012 žalobcovi neprišlo ani jedno upozornenie, resp. ani jedno rozhodnutie žalovaného o vyrubení odvodov spätne, práve naopak, bol od zamestnancov žalovaného ubezpečovaný, že ako umelec nie je povinný odvádzať platby ako SZČO. Žalobou napadnuté rozhodnutie správneho orgánu považoval za nepreskúmateľné, pretože nie je zrozumiteľné ani jasne uvedené, ako a na základe čoho dospela žalovaná k tomu, že žalobcu považuje za SZČO spätne od roku 2004, prečo toto rozhodnutie vydala až v roku 2012 (rozhodnutie I. stupňa) a riadne sa nevyporiadala s odvolaním žalobcu. Žiadal preto napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť žalovanej.

Žalovaná sa vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalobcu v plnom rozsahu pridržiavala obsahu svojho písomného vyjadrenia k žalobe. K argumentu žalobcu, že členstvo v Komore reštaurátorov nie je „oprávnením podľa osobitného predpisu“ uviedla, že týmto oprávnením nie je samotné členstvo v komore, ale Osvedčenie o zápise žalobcu do zoznamu členov komory. Samotné členstvo v komore je podľa zákona č. 200/1994 Z. z. o Komore reštaurátorov a výkone reštaurátorskej činnosti nevyhnutným predpokladom na to, aby žalobca spĺňal definíciu reštaurátora podľa tohto zákona. Keďže mal žalobca oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu - zákona č. 200/1994 Z. z. podľa názoru žalovanej nepochybne spĺňal definíciu samostatne zárobkovo činnnej osoby v zmysle § 5 písm. c/ zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. decembra 2010. Rovnako za neopodstatnenú považovala námietku žalobcu, že Sociálna poisťovňa pristúpila (oneskorene) k predpisaniu poistného za obdobie od januára 2004 do decembra 2008 až v roku 2012, keďže zákon o sociálnom poistení jej v žiadnom zo svojich ustanovení neukladá lehotu na predpísanie poistného a príspevkov. Naopak, žalobcovi vyplývala priamo zo zákona o sociálnom poistení povinnosť platiť poistné a príspevky. Uviedla, že vydanie rozhodnutia vo veci predpisania poistného je potrebné chápať ako konanie Sociálnej poisťovne, ku ktorému pristúpi v krajnom prípade, keď kontrolou zistí nesplnenie odvodovej povinnosti. Čo sa týka príjmov žalobcu, ktoré dosahoval, resp. ktoré vykázal vo svojich daňových priznaniach, Sociálna poisťovňa je viazaná údajmi, ktoré sú uvedené v daňových priznaniach a nie je oprávnená ich preskúmať. Dodala, že medzi príjmy, ktoré sú relevantné v zmysle § 21 ods. 1 zákona o sociálnom poistení na účely posúdenia vzniku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby patria tak príjmy z podnikania podľa osobitných predpisov [§ 6 ods. 1 písm. c/ zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov], a jednak aj príjmy z činností, ktoré nie

sú živnosťou ani podnikaním [§ 6 ods. 2 písm. b/ zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov], pretože ide o príjmy z inej samostatnej zárobkovej činnosti. Žiadala napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“). Podľa § 492 ods. 2 SSP odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie, ktoré mu predchádzalo bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k názoru, že odvolanie je dôvodné.

Podľa § 5 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení účinnom od 01.01.2004 samostatne zárobkovo činná osoba podľa tohto zákona je fyzická osoba, ktorá:

- a) vykonáva poľnohospodársku výrobu vrátane hospodárenia v lesoch a na vodných plochách a je zapísaná do evidencie podľa osobitného predpisu,
- b) má oprávnenie prevádzkovať živnosť,
- c) má oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu okrem činnosti znalca a tlmočníka, ktorú vykonávajú podľa osobitného predpisu, v konaní pred štátnym orgánom a orgánom, na ktorý prešli úlohy štátnych orgánov, a okrem činnosti fyzickej osoby v pracovnom pomere, na ktorej výkon je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu,
- d) je spoločníkom verejnej obchodnej spoločnosti alebo komplementárom komanditnej spoločnosti,
- e) vykonáva športovú činnosť zárobkovo, ale nie v pracovnom pomere,
- f) vykonáva činnosť obchodného zástupcu.

Podľa § 4 ods. 2, ods. 3, ods. 4 zákona č. 200/1994 Z. z. o Komore reštaurátorov a o výkone reštaurátorskej činnosti jej členov, reštaurovanie výtvarných diel maliarskeho, sochárskeho alebo úžitkového umenia, ktoré sú zbierkovým predmetom, môžu vykonávať len reštaurátori, ktorí sú členmi komory, ak osobitný predpis neustanovuje inak. Reštaurovanie národných kultúrnych pamiatok môžu vykonávať len reštaurátori zapísaní v zozname členov komory, ak osobitný predpis neustanovuje inak. Reštaurovanie je regulovaným povoláním, ktorého výkon je podmienený splnením kvalifikačných predpokladov vzdelania a odbornej praxe podľa tretej časti, a ktoré je na základe členstva v komore spojené s používaním profesijného titulu reštaurátor.

Podľa § 5 ods. 2 zákona č. 200/1994 Z. z. komora zapíše do zoznamu členov komory do dvoch mesiacov od doručenia písomnej žiadosti každého, kto spĺňa tieto podmienky:

- a) je štátnym občanom členského štátu,
- b) má úplnú spôsobilosť na právne úkony,
- c) je bezúhonný,
- d) má vzdelanie podľa § 5a a najmenej tri roky odbornej praxe,
- e) nebol v priebehu predchádzajúcich piatich rokov vyčiarknutý zo zoznamu členov komory,
- f) zložil špecializovanú reštaurátorskú skúšku (§ 6), ak tento zákon neustanovuje inak,
- g) po splnení podmienok uvedených v písmenách a) až g) zložil do rúk predsedu komory sľub.

Podľa § 5 ods. 3 zákona č. 200/1994 Z. z. pri zápise do zoznamu členov komory sa vymedzí špecializácia reštaurovania, na ktorého výkon je reštaurátor oprávnený, a o zápise do zoznamu členov komory vydá komora členovi osvedčenie.

Podľa § 14 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. povinne nemocensky poistení sú:

- a) zamestnanec, ktorý vykonáva prácu na území Slovenskej republiky alebo mimo územia Slovenskej

republiky počas obdobia určeného zamestnávateľom, ak medzinárodná zmluva, ktorá má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, neustanovuje inak,

b) samostatne zárobkovo činná osoba, ktorej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9.

Podľa § 15 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z. (v znení účinnom do 31.07.2006) povinne dôchodkovo poistená je samostatne zárobkovo činná osoba, ktorá je povinne nemocensky poistená.

Podľa § 15 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z. (v znení účinnom od 01.08.2006) povinne dôchodkovo poistená je samostatne zárobkovo činná osoba, ktorej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 10.

Podľa § 128 ods. 1 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z. poistné na nemocenské poistenie platí povinne nemocensky poistená samostatne zárobkovo činná osoba.

Podľa § 128 ods. 2 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z. poistné na starobné poistenie platí povinne dôchodkovo poistená samostatne zárobkovo činná osoba.

Podľa § 128 ods. 3 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z. poistné na invalidné poistenie platí, ak tento zákon neustanovuje inak, povinne dôchodkovo poistená samostatne zárobkovo činná osoba.

Podľa § 128 ods. 11 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z. poistné do rezervného fondu solidarity platí povinne dôchodkovo poistená samostatne zárobkovo činná osoba.

Podľa § 138 ods. 16 zákona č. 461/2003 Z. z. ak poistenec vykonáva viacero činností zamestnanca, poradie povinností platiť poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové poistenie a poistné na poistenie v nezamestnanosti pre zamestnanca sa určuje výškou jeho vymeriavacieho základu, pričom sa postupuje od vymeriavacieho základu najvyššieho k vymeriavaciemu základu najnižšiemu. Ak je výška vymeriavacích základov zamestnanca rovnaká, prednostná povinnosť platiť poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové poistenie a poistné na poistenie v nezamestnanosti pre zamestnanca sa viaže na vymeriavací základ dosiahnutý u toho zamestnávateľa, u ktorého poistenie zamestnanca vzniklo skôr. Ak zamestnanec súčasne vykonáva aj činnosť povinne nemocensky poistenej a povinne dôchodkovo poistenej samostatne zárobkovo činnnej osoby, poistné na nemocenské poistenie a poistné na dôchodkové poistenie sa platí vždy prednostne z vymeriavacieho základu dosiahnutého z výkonu činnosti zamestnanca. Ak poistenec vykonáva zárobkovú činnosť a súčasne je dobrovoľne nemocensky poistená osoba, dobrovoľne dôchodkovo poistená osoba alebo dobrovoľne poistená osoba v nezamestnanosti, poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové poistenie a poistné na poistenie v nezamestnanosti sa platí vždy prednostne z vymeriavacieho základu dosiahnutého z výkonu zárobkovej činnosti. Ak poistenec vykonáva viacero zárobkových činností a súčasne je dobrovoľne nemocensky poistená osoba, dobrovoľne dôchodkovo poistená osoba alebo dobrovoľne poistená osoba v nezamestnanosti, poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové poistenie a poistné na poistenie v nezamestnanosti sa platí vždy prednostne z výkonu viacerých zárobkových činností; na poradie povinností platiť poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové poistenie a poistné na poistenie v nezamestnanosti z výkonu viacerých zárobkových činností prvá veta až tretia veta platia rovnako.

Podľa § 144 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., v znení účinnom v čase rozhodovania žalovanej, Sociálna poisťovňa predpíše poistné fyzickej osobe alebo právnickej osobe povinnej odvádzať poistné, ak táto osoba neodviedla poistné vôbec alebo ak ho odviedla v nesprávnej sume. Ak suma dlžného poistného v úhrne je nižšia ako 100 Sk, Sociálna poisťovňa dlžnú sumu nepredpíše.

Predmetom súdneho konania bolo preskúmanie rozhodnutia žalovanej, ktorým zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Trnava č. 700-0412885512-GC04/12 zo dňa 26.09.2012. Týmto prvostupňovým správny rozhodnutím pobočka Sociálnej poisťovne predpísala žalobcovi ako samostatne zárobkovo činnéj osobe za obdobie od januára 2004 do decembra 2008 poistné na nemocenské poistenie v sume 515,36 eur, poistné na starobné poistenie a príspevky na starobné dôchodkové sporenie v sume 2.607,84 eur, poistné na invalidné poistenie v sume 852,99 eur a poistné do rezervného fondu solidarity v sume 626,60 eur, spolu v sume 4.602,80 eur.

Sporným v konaní bolo v prvom rade vyhodnotenie, či žalobca spadá pod definíciu samostatne zárobkovo činnéj osoby v zmysle § 5 zákona o sociálnom poistení.

Žalobca bol v posudzovanom období na základe jeho zápisu do komory reštaurátorov v zmysle zákona č. 200/1994 Z. z. o Komore reštaurátorov a o výkone reštaurátorskej činnosti osobou oprávnenou na výkon reštaurátorskej činnosti. Keďže mal žalobca oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu, a to podľa zákona č. 200/1994 Z. z., podľa názoru odvolacieho súdu ho žalovaná správne považovala za samostatne zárobkovo činnú osobu v zmysle § 5 písm. c/ zákona o sociálnom poistení.

Žalobca v odvolaní vyslovil názor, že nespadá ani do jednej z kategórií uvedených v § 5 pod písmenom a/ až f/ zákona o sociálnom poistení, pretože členstvo v Komore reštaurátorov nie je „oprávnením podľa osobitného predpisu“, ale reštaurátorská činnosť je druhom výtvarnej činnosti, ktorú môže žalobca vykonávať titulom svojho vzdelania (Mgr. Art. a tiež ArtD.). Dodal, že u žalobcu ide len o výtvarnú činnosť, ktorá registráciou do komory nezmenila, a preto je nelogické, aby práve týmto okamihom začal byť posudzovaný na účely sociálneho poistenia za samostatne zárobkovo činnú osobu.

S uvedenou odvolacou námietkou sa najvyšší súd nestotožnil. Ako vyplýva z § 4 ods. 4 zákona č. 200/1994 Z. z., reštaurovanie je regulovaným povoláním, ktorého výkon je podmienený splnením kvalifikačných predpokladov vzdelania a odbornej praxe podľa tretej časti, a ktoré je na základe členstva v komore spojené s používaním profesijného titulu reštaurátor. Uvedený právny predpis ďalej v § 5 ods. 2 taxatívne vymenúva podmienky pre zápis osoby do komory reštaurátorov, ktorými sú nielen dosiahnuté odborné vzdelanie, ale okrem iného tiež bezúhonnosť, dosiahnutá odborná prax, atď. O zápise do zoznamu členov komory vydá komora členovi osvedčenie. Nemožno preto prisvedčiť žalobcovi, že jeho zápisom do komory sa pre neho nič nezmenilo, a že žalobca mohol vykonávať reštaurátorskú činnosť ako druh výtvarnej činnosti titulom len svojho vzdelania bez splnenia ďalších predpokladov.

Odvolací súd sa rovnako nestotožnil s tvrdením žalobcu, že ho v rozhodnom období nebolo možné považovať za samostatne zárobkovo činnú osobu z dôvodu, že na výkon jeho činnosti reštaurátora nebola potrebná registrácia v súlade so živnostenským zákonom, a teda preto, že činnosť reštaurátora nemožno považovať za živnosť. Je potrebné zdôrazniť, že žalovaná žalobcu považovala za samostatne zárobkovo činnú osobu nie zmysle § 5 ods. písm. b/, ale v zmysle § 5 písm. c/ zákona o sociálnom poistení, a preto nebolo právne významné, či je žalobca zároveň osobou, ktorá má oprávnenie na prevádzkovanie živnosti.

Rovnako odvolací súd súhlasil so žalovaným, že zákon č. 461/2003 Z. z. nerozlišuje samostatne zárobkové činnosti podľa toho, či ide o výkon slobodného povolania, živnosť alebo iný spôsob samostatnej zárobkovej činnosti alebo podnikania, a preto na zaradenie reštaurátorskej činnosti nebola vplyv, či je táto činnosť slobodným povoláním.

Pretože žalobca vykonával činnosť v zmysle § 5 písm. c/ zákona o sociálnom poistení za súčasného splnenia podmienky, že jeho príjem zo samostatnej zárobkovej činnosti bol vyšší ako 12-násobok v zákone uvedeného vymeriavacieho základu, bol žalobca v rozhodnom období povinne nemocensky poistenou osobou, na základe čoho bol v zmysle § 15 ods. 1 písm. b/ aj povinne dôchodkovo poistenou osobou.

V pripojenom administratívnom spise je založené rozhodnutie pobočky Sociálnej poisťovne č. 36401-9/2012 TT z 19.06.2012 s doložkou právoplatnosti dňom 10.08.2012 o tom, že účasť na poistení žalobcovi skutočne trvala k 01.01.2004 neprerušene na základe daňových priznaní za roky 2002 až 2007, a teda žalobcu bolo potrebné považovať k 31.12.2003 za samostatne zárobkovo činnú osobu, ktorá má príjem z podnikania alebo inej samostatne zárobkovej činnosti podľa § 4a ods. 1 písm. c/, resp. písm. d/, § 6 ods. 1 písm. c/ a § 6a ods. 1 a § 145a ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v spojení s § 7 zákona č. 366/1999 Z. z. o daniach z príjmov v zmysle § 7 ods. 1 písm. c/, resp. inou SZČO podľa § 7 ods. 2 písm. b/ a c/ zákona č. 366/1999 Z. z..

Pokiaľ žalobca v žalobe namietal nesprávne podanie daňového priznania (bez uvedenia roku, za ktorý malo byť chybné daňové priznanie podané), je potrebné uviesť, že žalobca by mal status SZČO aj v prípade, ak by v daňovom priznaní uviedol, že ide o príjem z činnosti, ktorá nie je živnosťou alebo podnikaním.

Aj odvolací súd mal preukázať, že žalobca bol povinne zúčastnený na nemocenskom i dôchodkovom zabezpečení k 31.12.2003 v zmysle § 252 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení, a bol preto povinný platiť poisťné na povinné nemocenské a povinné dôchodkové poistenie od 01.01.2004. Od 01.01.2004 je považovaný za SZČO podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z. na účely zákona o sociálnom poistení; nie je preto podstatné, že na účely iného zákona.

Žalobca nevykonával svoju činnosť na základe autorského zákona, ale na základe zákona o Komore reštaurátorov, preto jeho námietky vo vzťahu k autorskému zákonu odvolací súd nepovažoval za relevantné.

Za nedôvodnú považoval odvolací súd aj námietku premlčania poisťného, keďže v zmysle § 147 ods. 1 zákona o sociálnom poistení právo predpísať poisťné sa premlčí za desať rokov odo dňa jeho splatnosti; nepremlčí sa v prípade, ak nebola splnená povinnosť uvedená v § 228 ods. 3 a § 231 ods. 1 písm. b/ tohto zákona. Keďže žalobca si nespĺnil povinnosť uvedenú v § 228 ods. 3, k premlčaniu práva Sociálnej poisťovne predpísať poisťné nedošlo.

Za významnú však odvolací súd považuje otázku správnosti predpísania poisťného pre žalobcu ako SZČO vo vzťahu k výške poisťného, ktoré odviezol jeho zamestnávateľ, keďže vymeriavacím základom je v úhrne najviac suma uvedená v § 138 ods. 11 a 12 zákona o sociálnom poistení a prednostne sa platí z vymeriavacieho základu dosiahnutého z výkonu činnosti zamestnanca (§ 138 ods. 14 a 19 veta tretia zákona o sociálnom poistení).

Z rozhodnutia pobočky ani žalovanej nevyplýva, ako správny orgán prihliadol na maximálny vymeriavací základ pri súbehu poistenia, ani to, aká výška poisťného bola odvedená z výkonu činnosti zamestnanca jeho zamestnávateľom.

Z uvedeného dôvodu odvolací súd považoval rozhodnutie druhostupňového správneho orgánu za nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov a nedostatočné zistenie skutkového stavu. Rozsudok krajského súdu preto v zmysle § 250ja ods. 3 veta prvá OSP zmenil, rozhodnutie žalovanej zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

Odvolací súd zároveň v zmysle § 250k ods. 1 OSP priznal v konaní úspešnému žalobcovi právo náhradu trov konania.

Za konanie na prvom stupni priznal odvolací súd len náhradu hotových výdavkov - poštovného vo výške 10,50 eur vyplývajúcich zo súdneho spisu, nakoľko iné trovy prvostupňového konania neboli vyčíslené v lehote troch pracovných dní od vyhlásenia tohto rozhodnutia (§ 151 ods. 2 OSP).

Náhrada trov odvolacieho konania pozostáva z hotových výdavkov a z náhrady za odmenu advokáta v zmysle § 11 ods. 4 veta prvá vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za

poskytovanie právnych služieb za dva úkony právnej služby (porada s klientom - prevzatie právneho zastúpenia zo dňa 28.12.2015 vo výške 64,54 eur a podanie odvolania zo dňa 29.12.2015 vo výške 64,54 eur) a z náhrady výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné v zmysle § 16 ods. 3 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. (2 x 8,39 eur za úkony v roku 2015). Odmena advokáta tak v odvolacom konaní spolu predstavuje po zvýšení o DPH vo výške 20 % sumu 175,03 eur. Hotové výdavky v odvolacom konaní predstavujú sumu 1,60 eur - poštovné.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.